

Reintroducerea speciilor dispărute: temelia veștilor bune în munții Făgăraș

Zimbrul și castorul

**De peste zece ani,
unde a fost posibil și necesar, Fundația Conservation
Carpathia a oferit naturii un nou început, prin
activitățile derulate în planul de replantare a pădurilor
și de refacere a zonelor afectate de tăieri în zona
Munților Făgăraș.**

**Ne angajăm să continuăm să redăm viață pădurilor,
să protejăm animalele sălbatice, să oferim locuri de
muncă, să găsim soluții pentru prevenirea conflictelor
om- animale sălbatice, să oferim compensații, să
punem bazele unei destinații turistice interesante și
atractive pentru turiștii din întreaga lume, în beneficiul
localnicilor, să păstrăm biodiversitatea care asigură un
mediu sănătos, atât de necesar tuturor.**

**Natura și modul în care avem grijă de ea
reprezintă temelia pe care putem construi o viață mai
bună în Munții Făgăraș.**

Viziunea noastră

De ce aducem înapoi specii de animale dispărute?

Natura este sursa noastră de viață și orice acțiune umană negativă poate avea un impact pe care cu greu îl putem repara.

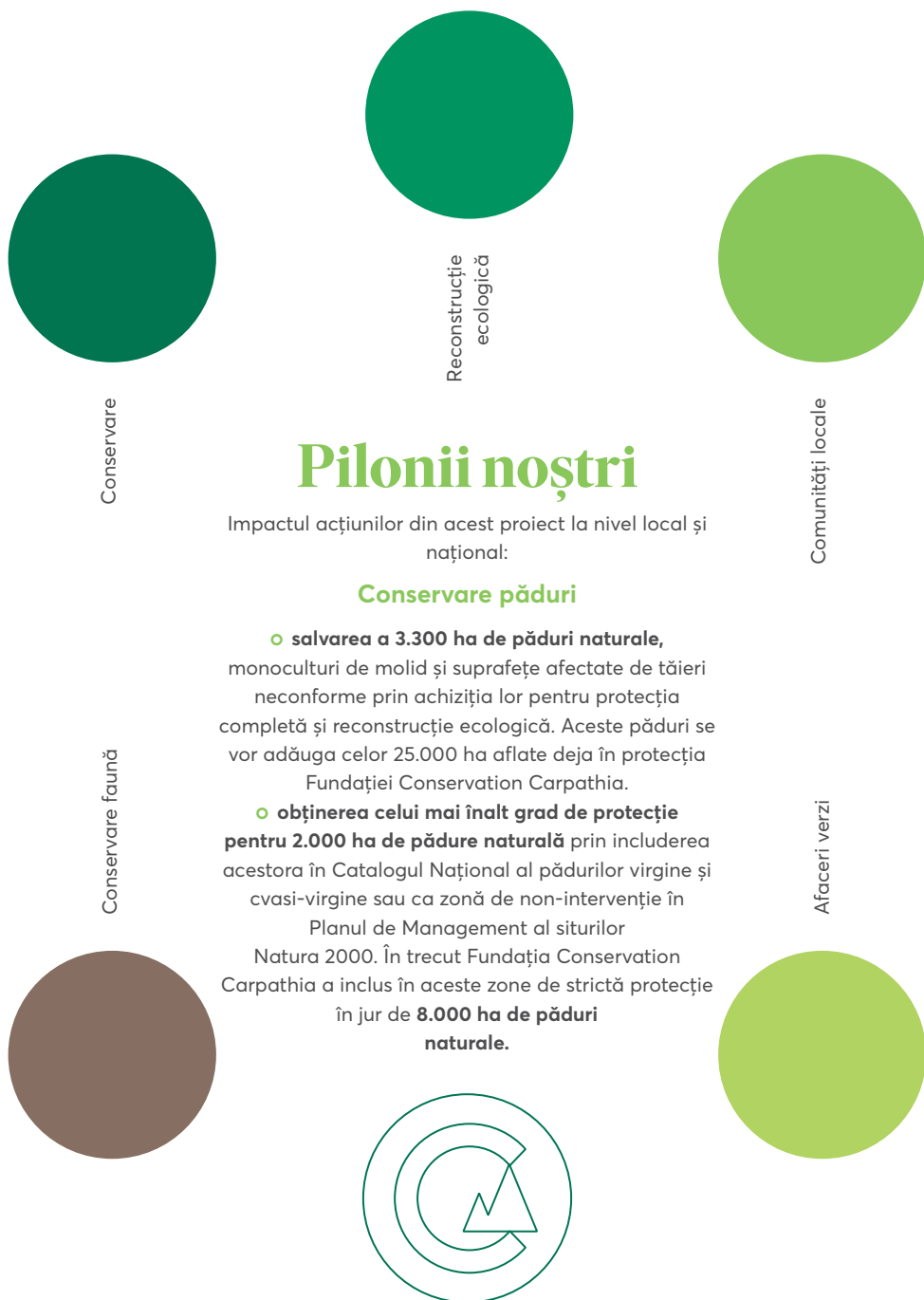
Fiecare animal sălbatic are rolul său și aduce cu sine prosperitatea altor specii, menținerea echilibrului în natură și bunăstarea noastră a tuturor.

Fauna din Carpați este aproape completă – doar **zimbrul lipsește în Munții Făgăraș**. Iar **castorii** sunt prezenți doar pe partea de nord, nu și pe partea de sud a masivului.

Noi, **Fundația Conservation Carpathia**, ne asumăm misiunea ca în următorii ani să **aducem înapoi aceste specii de animale dispărute**, care vor juca un rol crucial în crearea unui viitor mai bun pentru localnici.

O natură sănătoasă reprezintă punctul de pornire pentru **creșterea calității vieții**, pentru dezvoltarea turismului și creșterea valorii produselor locale.

Acțiunile și procesul de reintroducere a speciilor zimbru și castor au loc în cadrul **proiectului LIFE Carpathia, "Crearea unei zone de natură sălbatică în sudul munților Carpați"**, prin intermediul căruia avem în vedere refacerea echilibrului natural și crearea de beneficii pentru comunitățile locale.

Reconstrucție ecologică

- o **reconstrucție ecologică pe 500 ha** de păduri afectate de tăieri în trecut. Acestea se adaugă celor peste **800 ha** deja reîmpădurite;
- o **refacerea compoziției naturale a 500 ha** de monoculturi de molid, care se vor adăuga celor peste **400 de hectare** aflate deja în transformare către păduri mixte și sănătoase;
- o **înființarea de noi pepiniere** pentru a produce puieți din surse autohtone de sămânță;
- o **eliminarea speciilor invazive** de pe două văi;
- o **controlul eroziunii solului pe o lungime de 20 km** de foste drumuri de exploatare. Acestea se adaugă celor **30 km de șanțuri de tractor** refăcute în trecut de Fundația Conservation Carpathia;
- o **refacerea a 250 ha de tufărișuri alpine** cu jneapăn, rododendron și ienupăr distruse prin intervenții umane.

Conservare faună

- o **reintroducerea zimbrului și castorului** în Munții Făgăraș;
- o **crearea unui model de coexistență om-animale sălbatice** pe o suprafață de circa 80.000 ha bazat pe un sistem de prevenire a pagubelor prin:
 - **măsurile de prevenție** (oferirea gratuită a câinilor Ciobănesc Carpatin și a gardurilor electrice);
 - **intervenție rapidă** pentru aplanarea conflictelor directe;
 - **măsurile compensatorii** inovative;
 - **promovarea managementului cinegetic** orientat pe prevenirea și eliminarea conflictelor.
- o **monitorizarea non-invazivă** modernă și reală a faunei.

Comunități locale

- o **implicarea și creșterea capacității** comunităților locale în protecția naturii și

dezvoltare durabilă;

- o **crearea de locuri de muncă** și venituri directe prin lucrările de reconstrucție ecologică;
- o **crearea unei destinații turistice atractive** datorită reintroducerii zimbrului și castorului în zonă, prin dezvoltarea unor programe de observare a faunei;
- o **evenimente locale și naționale.**

Afaceri verzi (bazate pe natură)

- o **înființarea a cel puțin 10 afaceri verzi** funcționale în comunitățile locale.

© FCC; © Daniel Mirlea

Munții Făgăraș devin acasă pentru zimbri

Ce s-a întâmplat? De ce au dispărut zimbrii?

Cel mai mare mamifer de uscat din Europa, **zimbrul (*Bison bonasus*) este o specie-cheie** pentru menținerea zonelor cu natură sălbatică și a peisajului mozaicat.

În trecut el ocupa vestul, centrul și sud-vestul Europei și reprezenta un simbol al puterii.

Cauzele principale ale scăderii populațiilor de zimbri:

- exploatările forestiere
- vânărea excesivă a speciei
- competiția cu animalele domestice
- braconajul
- distrugerea habitatelor

Dispărut de pe meleagurile noastre acum aproximativ 200 de ani, zimbrul a fost reintrodus cu succes în ultimii ani în județele Neamț, Caraș Severin și Hunedoara.

Extindem acest demers și ne asumăm misiunea de a reface de la zero populația de zimbri în zona munților Făgăraș.

Puternic, maiestuos, el a fost iubit și prețuit de români de-a lungul a sute de ani. Cu o influență benefică asupra naturii și conviețuind în armonie cu omul, zimbrul se reîntoarce acasă.

România este una dintre cele 9 țări europene cu zimbri care trăiesc în zone sălbatice: din 2012 în Parcul Natural Vânători Neamț, din 2014 în Munții Țarcu și Poiana Ruscă, iar din 2020 în Munții Făgăraș.

Zimbrul este una dintre cele mai amenințate specii din lume, având statut de specie protejată la nivel european.

Programul Fundației Conservation Carpathia de reintroducere a zimbriilor

Ca prim pas, am analizat rezultatele studiului sociologic realizat în cursul anului 2019 de către o echipă de cercetători canadieni și români, în Rucăr, Sătic și Lerești, despre opinia locuitorilor cu privire la reintroducerea zimbrului și castorului în zona Munților Făgăraș.

Per total, rezultatele au fost pozitive, iar zimbrul este considerat un simbol important pentru dezvoltarea turismului în zonă:

- o **1 din 2 persoane (53%)** a răspuns că este important ca în regiune să trăiască o populație de zimbri;
- o aproximativ **jumătate din respondenți** consideră că generațiile viitoare ar trebui să trăiască alături de populații de zimbri (54%) și castori (52%);
- o **1 din 2 persoane (49%)** a considerat că este bine și foarte bine ca zimbrii și castorii să fie reintroduși în apropierea comunităților lor.

După analizarea acestor date, **am adus primii zimbri din Germania și din Polonia.** În primele luni aceștia au fost găzduiți într-o zonă de carantină și aclimatizare; au fost realizate analizele și tratamentele relevante acolo unde a fost cazul, conform cerințelor legislației în vigoare.

Succesul unui proces de reintroducere a unei specii vulnerabile cum este zimbrul este dat de momentul în care zimbrii pot supraviețui și se pot înmulți în condiții naturale. **Conform studiului de fezabilitate** realizat, este nevoie de minim **100 de indivizi**, diferiți din punct de vedere genetic.

Pe termen lung **vom continua reintroducerea graduală a acestei specii** până la formarea unei **populații stabile de 30 de zimbri** în zona

inițială. Vom realiza procesul de reintroducere **în trei zone** din munții Făgăraș, între care se pot deplasa și migra, facilitând în timp întâlnirea indivizilor din cele trei grupuri.

În **mai 2020**, Fundația Conservation Carpathia a pus în libertate **primii 8 zimbri** din programul de reintroducere, **în zona lacului Pecineagu.**

Suntem prezenți în teren și **monitorizăm activitatea zilnică a zimbriilor** prin colare GPS non-invasive, care nu le influențează adaptarea, dar ne ajută să cunoaștem traseele acestora și zonele pe care turma le frecventează.

În primele cinci luni de la eliberare:

- o zimbrii s-au îndepărtat de locul eliberării - zona Comisul, și au explorat teritorii noi de pe partea nordică a lanțului muntos;
- o au parcurs peste 70 km în pădurile din nord-estul munților Făgăraș;
- o s-au organizat într-o turmă compactă, condusă de o femelă cu experiență;
- o au hrană din abundență și evită așezările umane.

Alături de celelalte specii, zimbrul va completa un tablou de natură sălbatică, unic în Europa.

Care este rolul zimbrilor și ce comportament au aceștia?

Precum alte erbivore mari, **zimbrul are o importanță vitală** pentru supraviețuirea naturii și vine cu o serie de beneficii pentru zona în care este reintrodus.

Acest lucru, alături de prezența lui rară și de aspectul impresionant, fac ca zimbrul să fie o **specie-cheie în conservarea naturii**.

Zimbrul are obiceiul de a căuta hrana neîncetat, iar mișcarea lui permanentă **ajută la menținerea sau la crearea peisajelor mozaic** în care se găsesc suprafețe împădurite, alături de pajiști și pășuni.

Zimbrii **pășunează pe pajiști**, dar spre deosebire de alte erbivore **se hrănesc și cu semințiș, vlăstari și scoarță de copaci** – în special în timpul sezonului rece. De aici rezultă mici ochiuri de pădure. În spațiile deschise create, își fac locul alte vietăți, iar viața sălbatică prosperă.

Prin mărimea și greutatea sa, prin distanțele pe care se deplasează, **ajută la crearea de poteci pentru alte mamifere** mai mici precum căprioare, bursuci sau jderi.

Prin obiceiurile sale de igienă, care includ „băile de praf” și scărpinatul pe copaci și arbuști, **zimbrul colectează în blană semințe** pe care le transportă în zonele pe care le explorează. Semințele astfel purtate și germinate ajută la **regenerarea pajiștilor** și a spațiilor deschise.

Atunci când se freacă de pământ cu capul imens creează mici gropi unde se formează bălți în care își găsesc habitat diferite specii de amfibieni.

Zimbrul are un mare **potențial economic**, prin rolul pe care îl joacă în dezvoltarea turismului local bazat pe observarea naturii.

Eu, zimbrul

- o sunt cel mai mare mamifer terestru din Europa;
- o pot ajunge până la **1000 kg**;
- o pot alerga cu până la **60km/oră**;
- o **femela zimbru este mai mică**, având o greutate de 320-540 kg;
- o sunt un **animal social**, de turmă;
- o grupurile noastre numără, în general, **15-20 de indivizi** și sunt conduse de o **femelă lider**;
- o noi, masculii adulți, devenim fie solitari, fie **formăm grupuri de burlaci** de câțiva indivizi;
- o **masculii se alătură grupurilor în perioada de împerechere** și stau împreună până la 6 zile;
- o este adevărat că **în sezonul de împerechere** crește nervozitatea masculilor adulți, în special față de cei mai tineri, pe care îi vedem ca potențiali rivali;
- o **femelele se împerechează** la fiecare doi ani;
- o **perioada de gestație** ține, în medie, 8.5 luni;
- o puii noștri se nasc, de obicei, în **mai sau iunie**;
- o o femelă zimbru poate da naștere la circa **9 pui** pe durata vieții;
- o mă întorc în munții Făgăraș în **beneficiul oamenilor și al naturii**.

Relația cu zimbrii

Cum trăim alături de zimbri?

În ceea ce privește interacțiunea cu oamenii, zimbrii nu prezintă un pericol iminent sau imediat.

Zonele de reintroducere sunt aflate departe de așezările omenești, pentru a evita interacțiunea de orice fel a zimbriilor cu oamenii.

Zimbrii sunt animale sălbatice, iar atragerea lor cu mâncare sau căutarea unui contact direct cu ei este contraindicată, pentru a evita formarea dependenței față de om în sălbăticie și provocarea de pagube.

Zimbrii pot părea docili, dar **pot deveni agresivi când se simt amenințați**.

Ca orice animal sălbatic, **dacă zimbrii se obișnuiesc cu hrana obținută ușor**, aceștia își vor pierde comportamentul sălbatic, dar și

capacitatea de a-și căuta singuri hrana.

În consecință, vor sta tot mai aproape de sate sau de sursa de hrană oferită.

În cazul întâlnirii cu un zimbru, ne vom îndepărta ușor de animal. Așteptăm până se îndepărtează sau găsește o altă rută mai îndepărtată, care să evite calea acestuia.

Nu ne apropiem de zimbri pentru a face fotografii, nu îi hrănim, **păstrăm o distanță minimă de cel puțin 100 m** față de animal.

Un zimbru agitat

- își ridică coadă
- lovește cu copita în pământ
- are privirea fixată
- își leagă capul dintr-o parte în alta
- pufăie, scoate diverse sunete

Prevenirea conflictelor om-zimbri

Zimbrul este o specie foarte importantă și valoroasă, care ajută la menținerea unui mozaic de zone împădurite și pajiști, însă acesta **poate provoca și pagube**. În căutarea hranei, zimbrii se pot apropia de sate, de terenurile agricole sau de fânețe.

Zonele de reintroducere din cadrul proiectului Carpathia **se află departe de așezările omenești**, pentru a evita interacțiunea de orice fel a zimbriilor cu oamenii.

Pentru a preveni orice posibil conflict cu acest animal puternic:

- o **rangerii FCC patrulează zona de reintroducere a zimbrului** și monitorizează în permanență deplasările acestora, starea lor de sănătate, prezența și interacțiunile cu alte specii sălbatice care trăiesc în zonă sau o străbat.
- o **rangerii FCC intervin pentru a alunga zimbrii**, în cazul în care aceștia se apropie prea mult de comunitate.
- o după alungarea animalelor din zonă **organizăm patrule 24/7** pentru a preveni întoarcerea zimbriilor.
- o **în condiții meteo extreme**, rangerii FCC pot pune hrană suplimentară în locurile des frecventate de zimbri.
- o **oferim garduri electrice** pentru a fi puse la dispoziția persoanelor care au probleme cu apropierea zimbriilor.
- o **vă informăm în permanență** cu privire la comportamentul zimbriilor și vă ținem la curent cu starea lor de sănătate, mișcarea turmei și prezența acestor animale în diferite zone.

 © Daniel Mirlea; © Călin Șerban

Pentru a raporta prezența zimbrului sunați la:

0745 344 151

Toate aceste activități sunt coordonate de cele două entități din cadrul Fundației Conservation Carpathia: Ocolul Silvic Carpathia și Asociația de Vânătoare Piatra Craiului Făgăraș Conservation.

Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic precizează că animalele sălbatice aparțin Statului român, iar gestionarii fondurilor cinegetice au obligația să implementeze măsuri care să mențină un echilibru în zonă.

Castorul, inginerul priceput al naturii

De ce au dispărut castorii?

Castorul european (Castor fiber), astăzi specie strict protejată, a dispărut la începutul secolului al XIX-lea, nu numai în România, ci și în mare parte a Europei, din aceleași cauze:

- vânărea excesivă pentru blană și pentru substanța cu care își marchează teritoriile. Această substanță, denumită castoreum, conține mosc, un compus folosit în industria parfumurilor. Rolul său este de a fixa și de a menține diferite esențe/parfumuri.
- asanarea mlaștinilor
- regularizarea cursurilor de apă
- fragmentarea zonelor umede

Toate aceste modificări ale suprafețelor ocupate de castori **au contribuit la reducerea numărului de exemplare** sau chiar la dispariția completă a lor din anumite zone.

În România, proiectul de reintroducere a fost inițiat de ICAS Brașov în perioada 1998-2003, când **au fost eliberate 182 de exemplare de castori** pe cursurile râurilor Olt, Mureș și Ialomița, migrând până în 2010, fără vreo intervenție umană și în Delta superioară.

Programul Fundației Conservation Carpathia de reintroducere a castorului

Activitățile de reintroducere a castorilor se vor concentra, de asemenea, în zone diferite, pe suprafețe pe care Fundația Conservation Carpathia le gestionează. **Aceste zone** se află în bazinul superior al râurilor **Dâmbovița, Argeșel și Râul Târgului**, pe raza județului Argeș.

Zonele de reintroducere:

- o sunt **cursuri de râuri naturale**, cu trăsături satisfăcătoare eliberării și supraviețuirii speciei;
- o au fost alese în urma cercetărilor în teren, ținând cont de mai multe aspecte, printre care **siguranța speciei și interacțiunea minimă cu omul**.

Care este rolul castorului și comportament al castorilor?

Cunoscut la noi sub denumirea de **breb**, castorul este supranumit „**ingenierul ecosistemelor**” pentru ingeniozitatea prin care **construiește un mozaic de suprafețe naturale** unde reține apa și extinde zonele umede, atât de necesare în condițiile actuale ale schimbărilor climatei și secetelor prelungite.

- o contrar opiniei generale, **castorii NU se hrănesc cu pește**, ci doar cu vegetație;
- o castorul **mănâncă salcie, plop și alun**, foarte rar mesteacăn, paltin sau anin, în cazul în care nu găsește altceva;
- o **castorul este specie erbivoră** și are un impact de lungă durată asupra mediului, îmbogățind natura din locurile în care trăiește;
- o **este cel mai mare rozător semiacvatic din Europa**, se mișcă greoi pe uscat, dar este un bun înotător, datorită membranei interdigitale a membrilor posterioare și a cozii plate;
- o **castorii sunt monogami**, trăind în familii permanente;
- o **se reproduc o singură dată pe an**.

Prevenirea potențialelor conflicte om-castor

Datorită faptului că **zonele de reintroducere sunt localizate la distanță față de comunități** și departe de culturile agricole.

Singurele probleme potențiale sunt legate de doborârea arborilor de-a lungul malurilor.

Castorul va doborî salcie și plop, dar **activitatea lui intensă va genera refacerea rapidă a acestor specii** de-a lungul râurilor.

Pentru că malurile din zonele de reintroducere permit excavarea, **castorii își vor amenaja adăposturile în mâl**.

Pentru prevenirea posibilelor daune produse de castori:

- o **rangerii FCC vor monitoriza în permanență zonele de reintroducere** și activitatea castorilor.
- o **vom oferi garduri electrice, cu titlu gratuit**, pentru a fi puse la dispoziția persoanelor care au probleme cu castorii.
- o **vom reloca exemplarele care produc pagube**, în cazul în care acest lucru va fi necesar.

 © BCP

Beneficiile reintroducerii castorului

Contribuie la purificarea și filtrarea apei

Prin barajele pe care le construiesc, **castorii contribuie la filtrarea apelor**, producând sedimente și substanțe nutritive. Ei îmbunătățesc calitatea apei în zonele unde sunt prezenți.

Mai multă bogăție naturală

Castorii creează zone umede, suprafețe întregi bogate din punct de vedere natural, ce oferă hrană și adăpost pentru alte specii: păsări, pești, insecte, amfibieni.

Activitatea sa încurajează lăstarii tineri de specii lemnoase, în special salcia

Prin crearea de zone cu lăstăriș, **castorii determină întinerirea vegetației**. Deși pot doborî rapid arborii, castorii creează condițiile pentru arbori noi, care cresc foarte repede în mod natural (salcia, popul).

Dezvoltarea turismului

Turiștii sunt fascinați de castori. Reintroducerea castorilor într-o zonă **asigură oportunități pentru dezvoltarea turismului bazat pe observarea naturii**, creșterea interesului vizitatorilor pentru paradisul verde creat de castori.

Extinderea zonelor umede și creșterea capacității terenurilor de a stoca mai multă apă

Castorii pot crește calitatea apelor și stabili cursurile râurilor. Prin activitatea lor, **castorii cresc capacitatea solului de a stoca apa**. Pot reduce semnificativ viteza debitului și chiar stabili volumul de apă în urma ploilor abundente, pot atenua efectul inundațiilor. Dar activitatea lor poate ajuta, de asemenea, la susținerea unui flux optim de apă în perioadele de secetă.

Beneficii pentru comunitățile locale

Munții Făgăraș devin o destinație turistică interesantă și atractivă datorită reintroducerii zimbrului și castorului.

În fiecare zonă de reintroducere a acestor specii vom **construi mici centre de vizitare**. Acestea vor aduce natura și cultura locului în atenția vizitatorilor și vor genera un plus de **dezvoltare locală**.

Pentru ca natura să rămână intactă, **avem nevoie de crearea unei economii verzi în jurul munților Făgăraș**, care să aducă un trai mai bun în zonă, o dezvoltare a comunităților locale în armonie cu natura, oportunități de afaceri care să protejeze și să promoveze bogăția naturală de aici.

Reintroducerea speciilor dispărute nu este numai o metodă de conservare a naturii, ci și un exemplu excelent despre cum conservarea naturii **poate ajuta comunitățile locale să prospere și să se dezvolte**.

Reintroducerea speciilor dispărute nu este numai o metodă de conservare a naturii, ci și un exemplu excelent despre cum conservarea naturii poate ajuta comunitățile locale să prospere și să se dezvolte.

Pentru a sprijini dezvoltarea turismului în zonă:

- o **vom construi centre de vizitare** destinate turiștilor care vor să cunoască povestea zimbrilor, cu precădere a celor din Munții Făgăraș;
- o **vom crea un program complet de servicii și produse de ecoturism** asociate speciilor reintroduse: zimbru și castor. Pentru ca natura să devină un motor pentru dezvoltarea locală, care să aducă beneficii comunităților din zona munților Făgăraș;
- o **beneficiile locale** pot proveni din folosirea ghizilor locali, cumpărarea de bunuri și servicii locale, folosirea facilităților oferite de pensiunile locale;
- o **vom susține antreprenorii locali** să valorifice natura și să trăiască responsabil de pe urma ei;
- o **vom încuraja și susține practicile turistice locale care respectă natura**, astfel încât turismul să asigure venituri stabile, să aducă oportunități de dezvoltare pentru tineri în zonă. Turismul nu va rezolva toate problemele economice, dar va fi o sursă importantă de venit.

Reintroducerea zimbrului și a castorului în munții Făgăraș completează programul Fundației Conservation Carpathia de dezvoltare a ecoturismului în zonă. Ecoturismul este o formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale legate de natură.

Activitățile de ecoturism și afaceri bazate pe natură pot asigura viitorul unei **micro-economii pentru noile generații**.

Natura și modul în care avem grijă de ea reprezintă temelia pe care putem construi o viață mai bună în Munții Făgăraș.

**Pentru a raporta
prezența zimbrului sau
a castorului sunați la:**

0745 344 151

**Echipa de intervenție
va acționa rapid!**

**FUNDAȚIA
CONSERVATION CARPATHIA**

info@carpathia.org

www.carpathia.org

Acest material a fost creat în cadrul proiectului „Crearea unei rezervații de sălbăticie în Carpații Meridionali, România”, implementat de Fundația Conservation Carpathia, în parteneriat cu Asociația Ocolul Silvic Carpathia, Asociația de Vânătoare Piatra Craiului Făgăraș Conservation, SC Carpathia Agro & Finance SRL, Conservation Capital Consulting Ltd., Inspectoratul de Jandarmi Județean Argeș – Basarab I și ProPark – Fundația pentru Aree Protejate. Materialul a fost realizat cu sprijin financiar din partea Comisiei Europene prin programul LIFE Nature (www.ec.europa.eu) și a Fundației Arcadia prin programul ELP (Endangered Landscapes Programme, www.endangeredlandscapes.org). Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene. Data publicării: septembrie 2020

Informații de specialitate: Adrian Aldea, Marius Drugă, Barbara Promberger, Christoph Promberger, Liviu Ungureanu; **Editor:** Georgiana Andrei; **Fotografie copertă:** Georgiana Cațan; **Design grafic:** Dragoș Lazarin